

Ára 10 fillér (3 lei)

MAGYAR LAPOK

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

IX. évfolyam, 220 (2504) szám.



Kedd



Nagyvárad, 1940 október 15

Erdélyrésziek a parlamentben

Irta: Arvay Árpád,
országgyűlési képviselő

Csütörtök óta új emberek töltik meg az országházi padosorok egyrészét. Erdélyiek, helyesebben mondva erdélyrésziek, mert nemcsak a szorosán vett történelmi Erdély, hanem az úgynevezett „Partium” fiai közül is arányos számot kapcsolt be a kormányzat az országgyűlés munkájába.

Új emberek új színeket hoznak. Ezek az erdélyrésziek nem a messzeragyogó jólétet sugározzák magukról, hanem inkább a szegénység egyszerű, elszánt komolyságát s a huszonkét évi elnyomás edzett férfiasságát. Együtt egy akaratú, egy küzdelem jegyében éltek át a kisebbségi élet két évtizedét: ebben egyformák. Egyébként társadalmi helyzetük, vallási állapotuk, koruk, neveltségük s talán eszmei felfogásuk tekintetében is heterogének. A kormányzatnak, úgy látszik, az volt a terve az erdélyrészi, képviselők kiválogatásánál, hogy a visszacsatolt területek egész lelkiségét úgy, amilyen a maga valóságában, — hozza be az országgyűlésbe. Nem pártszempontok, nem testületi elosztás vagy másirányú megkülönböztetés válogatta ide az embereket, hanem az a felfogás, hogy Erdély és a Partium a saját maga képében jelenjen meg a törvényhozás házában. Ha a szó nem volna olyan nagyon elcsépelet és gyanusan hangzó, azt lehetne mondani, hogy tisztlaakarátú demokráciával intézték a képviselői behívásokat.

Az adott körülmények között ez volt a leghelyesebb eljárás. Sok minden más körülmény mellett döntő szerepet játszott itt a belpolitikai helyzet is, amely az erdélyrészi képviselők kiválogatásánál óvatosságot és tapintatot követelt. Férfiak kellett, akik élettapasztalatokkal rendelkezzenek és nem ismeretlen fülük számára a harci zaj sem. Az erdélyrészi képviselőknek a magyar törvényhozás házába való bejutás nem jelent békés nyugovóra térést, zsiros és anyagiakkal is fűszerezett nemzeti elismerést. Akik ma az országház balközép padosorait megtöltik, elkészülhettek arra, hogy az eddig elűtő vonalon és cállal ugyan, de újabb, kemény küzdelmekre indulnak.

A tennivalók, az égető kérdések végtelen hosszú sorát hirtelen felsorolni nem is lehet. Hátuk mögött ott áll Erdély és a Partium. Kifosztott, megalázott, sebbel teli országrészek, ahol az ünnepi örömeik elülte után újult erővel jajdul fel a sok panasz és milliók fájó jajkiáltása zúg segítő, megváltó kéz után. Erdélyben, Erdélyért és a kapcsolt részekért sürgősen tenni, cselekedni kell. Még pedig sokat és gyökeresen. Erzik ezt valószínűleg az összes behívott képviselők is, akik a nagy megtiszteltetés súlya mellett két évtized Golgotájának keresztjét és cipelik vállukon a világszép, dunaparti országháza. Ha nem éreznék, ha nem tudnák mindazt, mit várnak tőlük és milyen szerepre vállalkoztak, talán nem is merték volna sem egyénenként, sem összességükben átlépni az országház díszes kapuját.

Tenni azonban csak független, bénító irányokban le nem kötelezett emberek képesek. Ezért volt nagyon bölcs az a határozat, amelylyel az erdélyrészi képviselők közszereplésüket megkezdték és pedig, hogy kimondták az önálló, erdélyrészi, pártönkivüli parlamenti csoport megalakítását. Az a jóindulatú támogatás,

London vasárnapja a német légitámadások között

Az egész előző éjszaka is tartott a légiriadó. Német repülő vadász-század harca egy erősebb angol repülőrajjal

Berlinből jelentik: (MTI) Vasárnap a szürkület beállta után felszálltak az első német harci kötelékek a London és más fontos angol ipari központok elleni éjszakai támadásra. Londonban egész éjszaka tartott a légi riadó.

Vasárnap délután német harci repülőgépek megtámadták Londont. Különösen a dokkokat és a Themze-kanyarban lévő fontos raktárakat bombázták. Egy csapat tábor is megtámadtak London egyik külvárosában. A német repülők zavartalanul hajtották végre feladatukat. Légi harcra nem került sor, noha — a német megfigyelők szerint — mintegy száz angol vadászrepülőgép keringett London és a Themze felett.

Berlinből jelentik: (MTI) Egy német vadász-század, mely német bombázó repülőgépeket kísért a London elleni támadásra, a déli partok közelében légi harcra keveredett egy Hurrican típusú erősebb angol vadász-kötellel. A német vadászok kilenc angol gépet lelőttek, anélkül, hogy ők maguk veszteséget szenvedtek volna.

A Themzétől északra levő erőmű kigyúlása. Két londoni pályaudvar megrongálódása.

Berlinből jelentik: Egy erős német légi kötelék vasárnap megtorló támadása során Londont bombázta és pontosan célzott bombáival a Them-

zétől északra lévő erőművet találta el. Az erőmű kigyult. A légi támadás során találat érte a kikötő bejáratát. A Victoria- és Indiana-dokk különösen nagy károkat szenvedett. A város más részein is határos robbanásokat és terjedelmes tüzeket figyeltek meg. Nagy bombatámadás ért egy csapat tábor is London egyik külvárosában.

Berlinből jelentik: (MTI) A német légi haderő London ellen intézett támadása során az Elephant Castle és Kingscross pályaudvarokat is bombázta és a ledobott bombák a pályaudvarok épületeit és vágányait megrongálták. A város különböző részein nagy tüzek keletkeztek.

Angol beszámoló a német repülők vasárnapi támadásáról.

Londonból jelentik: A légügyminisztérium közli: Vasárnap délben ellenséges repülőgépek támadást intéztek Dél-Anglia ellen. A támadó gépek száma nem volt nagy, de az egymást követő alakulatoknak a kora délutáni órákban sikerült áthaladniuk a kenti partok felett és néhány közülük a londoni körzetet is elérte. Londonra és külvárosaira több helyen bombát dobtak le. Néhány ember meghalt. Az egyik negyedben egy lakóépület megrongálódott és tüzek ütöttek ki. A bombázásnak több emberélet esett áldozatul. Egy ellenséges gép elpusztult.

Háromezeröttszáz mázsa bomba hullott az utóbbi 24 óra alatt Londonra és más délkeletangliai városra

Berlinből jelentik: (MTI) A német légi haderő a legutóbbi 24 óra alatt Londonra, Liverpoolra és más délkelet-angliai városok felett 350 tonna bombát dobott le. Az angol légi haderő ugyanezen idő alatt 6—8 tonna bombát dobott német, illetve németek által megszállt területen.

Hogyan pusztított el egy óriási német repülőgép a Gibraltárnál egy érc-szállító angol gőzöst.

Cadizból jelentik: Gibraltár és a Trafalgar-fok között fekvő spanyol halászhajók vasárnap reggel meglepetve látták, hogy óriási német repülőgép közeledik, legfeljebb tíz láb magasságban repülve. Eleinte azt hitték, angol repülőgépről van szó. De azután megfigyelték, hogy a repülőgép, mint egy ragadozó madár felemelkedik a magasba s többször lecsap egy angol gőzösré, amely Gibraltár irányá-

ban haladt. A német repülőgép több bombát dobott le, jöllehet az angol hajó védekezett. A második bomba középen találta el a gőzöst, úgyhogy meggyulladt és el kezdett sülyedni. A spanyol hajósok közeledtek az angol gőzöshöz, amikor a német repülőgép elrepült. Megállapították, hogy ércszállító gőzösről volt szó, amely Gibraltárban csatlakozni akart egy hajókaravánhoz. (MTI.)

Olaszország háborújának első négyhavi mérlege. Mindenütt olasz kézben van a kezdeményezés.

Rómából jelentik: (Hétfő) A Corriere della Sera megállapítja Olaszország háborújának első négyhavi mérlegét. Utal arra, hogy valójában távolból vezetett hadjáratról van szó, főleg légi és tengeri hadműveletekkel, ahol a körülmények engedték, mint például Szomáli földön, Olaszország

amelyet így a kormánypárttal szemben a feladatok és valóságok terén tanusítanak, az országépítés vonalán biztosítja az összhangos munkát. A baráti szellemű és minden igaz ügyben együttműködésre kész önállóság pedig testvéri hangulatot teremt az ellenzéki pártok felé.

Megállapodással vált tehát, hogy az erdélyrészi képviselők egyelőre a belpolitikai harcokba bele nem keverednek. Felesleges, erőtpocsékoló csatározások helyett minden erejüket népüknek további feladatokra való összetartására és a baioknak, panaszoknak az emberi le-

hetőségek határában belül megvalósítható megoldásokra fordíthatják. Nem a sors kegyelt szerencselovagjai ezek az erdélyrészi képviselők. Egyszerre két úrnak, de mégis egy célért kell szolgálniuk. A cél mindennél szebb és szentebb számukra: a visszacsatolt területek magyarjainak sajátos és idegen uralom alatt kijegecsedetett lelkiségét kell úgy összeolvasztani az eddig anyaországnak számított területek magyarjainak lelkével, hogy abból a boldogabb, biztonságosabb, nagyobb Magyarország feltámadása sarjadjon ki.

megvalósította a villámháborút. Egyiptomban is sikerült Olaszországnak szárazföldi arcvonalat teremteni az angolokkal szemben. A kezdeményezés mindenütt Olaszország kezében van és azt nem is engedi át. Ha négy hónap elég volt ahhoz, hogy az olasz haderő megcáfolja Anglia és semleges barátai jóslatát, amely az angoloktól várta a támadást, a következő négy hónap egész biztosan a végső győzelemhez juttatja Olaszországot.

A 18-ik légi támadás Aden ellen.

Adenből jelentik: (Reuter.) Vasárnap reggel egy magánosan szálló olasz repülőgép támadást intézett Aden ellen. A háboru kezdete óta ez volt a tizennyolcadik légi támadás Aden ellen.

Roosevelt legújabb rádióbeszéde az Angliának adandó további segítségről. Amerika nem avatkozik a háboruba, csak saját területi épségét védi.

Daytonból jelentik: (MTL.) Roosevelt elnök szombat este mondott rádióbeszédében kijelentette, hogy az Egyesült Államok tengerészete és légihadereje meg fogja védeni az egész nyugati földrészt, ugyanakkor biztosította Angliát, hogy

továbbra is megkapja Amerika segítségét, anélkül azonban, hogy az a háboruba való beavatkozást vonná maga után.

Amerika totális módon készül el mindenfajta támadás visszaverésére, bárholnan is jönne az. Ezzel kapcsolatban többek között ezeket mondta:

— Ha arról beszélünk, hogy megvédjük a nyugati földrészt, az nemcsak Észak-, Dél- és Közép-Amerikára vonatkozik, hanem az Atlanti- és Csendes-óceán békés népeinek jogaira is. Ez volt mindig a mi hagyományos politikánk. Ez nem jelent mást, mint saját területi integritásunk védelmét. Nyíltan bevalljuk ezt a politikánkat, hogy semmiféle kétség ne merüljön fel szándékainkat illetően.

A japán csapatok 300 kilométeres arcvonalon támadásba mentek át a Yangtse-folyó mentén.

Sanghaiból jelentik: Japán csapatok a légi erő és fegyveres folyami járművek támogatásával támadásba mentek át a Yangtse-folyó mentén a Vuhu és Hangcsau közötti mintegy háromszáz kilométeres arcvonalszakaszon, ahol 1937 óta nem voltak harcok.

Hatalmas erkölcsi és anyagi siker jegyében zajlott le a szombat. színházi magyar est

Nagyvárad. Saját tud. A város magyar társadalmi szombat este ismét bizonyosságot tett arról, hogy amikor igazán nemes célú akcióról van szó, nem zárkózik el — és egy emberként siet előmozdítani azoknak a munkáját, akik szerencsétlen menekült testvéreink megsegítésén fáradoznak.

A váradvelencei Katolikus Nőszövetség rendezett szombaton műsoros estélyt a Szigligeti színházban a menekültek javára s a műsoros estre zsúfolásig megtöltötte Nagyvárad magyar közönsége a színház nézőterét. Ott láttuk a párholyokan az egyházi hatóságok, a katonai parancsnokságok, a polgári hatóságok, intézmények, keresztény vállalatok képviselőit s társadalmi különbség nélkül sorakozott fel a közönség, mintegy azt jelképezve, hogy a menekültek támogatása a város minden polgárának hazafias kötelessége.

Bodó Sándor vezényletével a lendületes fiatal erőkből álló zenekar nyitánya vezette be a műsort, majd Halász Gyula c. kanonok, váradvelencei római katolikus plébános lépett a színpadra, megrázó erejű ünnepi beszédben mutatott rá Szent László városának megingathatatlan magyarságára. Példákkal színezett, magasszárnyalású beszédét hatalmas tapsorkánál köszöntötte meg a közönség. Esménye csoportozatban a Szent Korona élőképét mutatták be ezután, majd az Erdélyi Induló csendült föl. Roszkopf Károly, Wallner Gyula prológját adta elő nagy sikerrel. Lakatosné Demkő Erzsébet szavalatai is nagy tetszést arattak. Palotás következett, amelyet Reteg Lili, Horváth Klári, Bancsik Vali, Ozimok Gizi, Varga Gizi, Nagy Edit, Maros Muci, Koppány Annuska valamint Herlicska Gyula, Vig Zoltán, Kocsis Vince, Péter Pál, Péter Sándor, Kiss Sándor, Dobozy Géza és Barta Károly táncoltak. V. Wallner Irén magyar nótákat dalolt a Fráter-zenekar kíséretével. Kovács Lórika szavalata következett, majd Surányi Mimi Liszt második rapszódijára magyar táncszámot mutatott be. Táncszámának megismétléstől hatalmas „hogyvitt”-tal követelte a közönség. A Kormányzó ur országépítő munkáját eszményítette meg ezután egy kedves, hatásos élőkép. Russz József volt a bemondó. A szöveget Wallner László szerezte.

Szünetben az ifjusági zenekar szórakoztatta a közönséget. Szünet után magyar aratóünnepet mutattak be. Az ünnepség egyes jelenetei, nótaszámjai, színes diszletei, jelmezei nagy sikert arattak. Az aratóünnepben a következők szerepeltek:

Major László, Cservák Sándor, Kádas Ferenc, Kovács Károly, Varga Kálmán, Cservák József, Csoma Gyula és Szabó Akos, Kiss Jenő, Keller Gyöngyi, Maksi Sándor, Pleiner József, Gubányi Frigyes, Dadaí Sárika, Nagy Icauka, Tótko-

Féltáru utazási kedvezmény az Országos Protestáns Napok alkalmából

Felutazás október 24-től kizárólag november 5-ig. — Kedvezményes igazolvány az IBUSZ-MAV hiv. menetjegyirodájában, Mészáros-u. 2 szám alatt kapható.

vácsi Ilonka és Sanyika, Ombódi Évike, Wallner Attila, Kovács Ferenc és Kovács Kálmán. Az aratók körmagyart is táncoltak.

A Szent Korona főajánlása című élőkép és a Himnusz zárták be az ünnepséget.

Az estély megrendezésének nagy munkáját a váradvelencei Katolikus Nőszövetség tagjai végezték Wallner László és Wallner Lászlóné vezetésével. Különösen sokat dolgozott a siker érdekében Keller Györgyné, Tóth Sándorné, Tóth Mihályné, Biró Mihályné, Székely Ferencné, Bodon Antalné, Furka Lajosné, Bujdosó Mihályné és Körmendi Imréné.

Azonban nemcsak a felsoroltak, hanem a Nőszövetség többi tagjai s az estély valamennyi szereplője kivette részét a jótékony célu előadás minél nagyobb erkölcsi és anyagi sikere érdekében. A táncszámokat Antalfi Margit táncitanárnő tanította be.

Kimutatás

a menekültek ellátása és segélyezése céljaira érkezett adományokról

A menekültügyi bizottsághoz (Szent József intézet) 1940 szeptember 9-ig befolyt adományok:	
Névtelen hölgy	200 le
Jenei Sándorné, Párizs-u. 17.	100 „
Albert Ferenc aradi menekült	30 „
Barcza Pál aradi menekült	20 „
N. N.	500 „
Balog György, Fűzes-u.	20 „
Izsó Albert, Kepler-u.	100 „
N. N.	250 „
N. N. hölgy	250 „
Rózenbaum-Andriská, Ritoók-u.	2000 „
Dr. Renczell Gyula, Szaniszló-u.	100 „
Jancsó Olga, Fűrdő-u. 11.	500 „
Arató László, Gerliczy-u. 7.	1000 „
Marossy Endréné, Perces-u. 18.	200 „
Szent Antal nevében	250 „
Tóth György, Pál-u. 8.	250 „
Magyar Általános Hitelbank, Kardos igazgató után	10.000 „
Veress Armand, Szigligeti-u. 8.	1000 „
Dr. Szirmay Kálmán, Teleky-u.	1000 „
N. N.	25.000 „
Horváth Ferenc, v. Barthou-u. 10	1000 „
N. N., Arad	100 „
Hentes és Mészárosok	350 „
Linczinger Sándor	250 „
Dr. Tóth Sándor 20 p. azaz	600 „
Premontrei Rendház, Nagyvárad	5000 „
Ince Lipót mérnök, Nagyvárad	20.000 „
Fuchs Márton bakelit gyár Nagyvárad	500 „
Aradi menekültek sport akciója	775 „
Reich Adolf	500 „
N. N.	100 „
Állami tanítók	1000 „
	összesen 73.905 lei

Természeti adományok:

Mészárosok és Hentesek Széplaki Sándor útján 60 kg hús.
Bodó Zsigmond hozott 10 kg kenyeret.
Löblé szeszgyár 200 kg pótkávé.
Az Orsolya zárda f. hó 9-ig bezárólag 460 ebédet adott díjmentesen.
A Szent József intézet f. hó 9-ig bezárólag 50 ebédet adott díjmentesen.

(Folytatjuk.)

Milyen esetekben kérhető a ház- és jövedelemadó törlése vagy csökkentése

A váradi Háztulajdonosok Szövetsége tájékoztatója

A magyar adótörvények teljesen méltányos rendelkezései szerint a ház- és a jövedelemadók törlése, vagy csökkentése a következő esetekben kérhető:

1. Ha az adókötelek házban valamely épület, vagy épületrész megüresedett, az ezek után járó házádo törlését lehet kérni. Ezt a kérvényt a megüresedéstől számított 15 napon belül kell beadni. A később beadott kérvényt is figyelembe veszik, de a törlést csak a bejelentés napjától kezdve engedélyezik. Viszont az egyszer beadott kérvény folytán a törlést mindaddig hatályban tartják, míg a tulajdonos az új bérbeadást be nem jelenti. Az újlagos bérbeadást ennek hatályba lépésétől számított 8 nap alatt kell teljesíteni. Aki ezt elmulasztja, vagy elkészenen végzi, azt a bérleti viszony újra megkezdésétől a bejelentés eszközölése havának utolsó napjáig járó adó kétszeresével egyenlő bírsággal büntetik.

2. Ha a tulajdonos sikertelenül foganatosított bírói végrehajtási jegyzőkönyvvel és illetve 12.000 pengő évi bérösszeget meg nem haladó bérlet tárgyaknál a bérlő és két tanu által aláírt nyilatkozással igazolja, hogy a bérlő a hátralékos bére semmi biztosítékot nem képes nyújtani, úgy az ezen hátralékos bér után járó adó törlését lehet kérni.

Kormányrendeletek értelmében a pénzügyi hatóságok megelégedhetnek a két tanu által aláírt nyilatkozással is.

3. A pénzügyminiszter által megállapítandó adókedvezményt élvez az a háztulajdonos, akinek bérházában lakó családok gyermekeinek száma, a háztartási alkalmazottak figyelmen kívül hagyása mellett a házban levő összes lélekszámnak legalább a felét teszi ki.

4. Azok a házhirtokosok, akik a bérházukban levő lakásokat kizárólag több gyermekes családoknak adják bérbe és elhatározatukat az illetékes adóhivatalnál előre bejelentik, kérhetik, hogy a kivetett házádból minden lakás után külön-külön kiszámítva, egy-egy gyermek után évenként 5 százalékot töröljenek.

5. Az az adózó, akinek háztartásához kétfőnél több gyermek tartozik, a következő adókedvezményeket élvezheti:

a) Ha tiszta jövedelme az évi 12.000 pengőt nem haladja meg, az első és második gyermeke után jövedelmi adóalapjából 200—200 pengőt, a harmadik és negyedik gyermeke után 300—300 pengőt, minden további gyermek után 500 pengőt törölthet.

b) Annál az adózónál, akinek évi jövedelme 1000 pengőt meg nem halad és ekként jövedelmi adóval meg nem terhelt, ezek a törlések a trhére kivetett földadóból, házádból, általános kereseti adóból és az ezek után járó állami, törvényhatósági és községi adókból eszkozlendők, akként, hogy az első és második gyermek után 5—5 százalékot, a harmadik és negyedik gyermek után 7—7 százalékot, minden további gyermek után pedig 10 százalékot lehet törölni.

6. A jelzálog tartozások után fizetett kamatokat az adóvállomásban kell bejelenteni és ezeket az adókövetésnél veszik figyelembe.

7. Az 1937 január 1-től azon év végéig eszkozlott átalakítások után a háztulajdonosok meghatározott feltételek mellett átalakítási adókedvezményekben részesültek. A jelenlegi átmeneti állapotok megszüntével Szövetségünk ezen kedvezményeknek a város háztulajdonosai részére engedélyezés iránt fog előterjesztést tenni.

8. Elemi csapások (tűz, árvíz, földrengés) esetében, továbbá a háboru által megrongált épületeknél a bérjövdelem megszüntése, vagy csökkentése esetében szintén kérhető az adó törlése, vagy csökkentése.

Mind ezek a kedvezmények azonban a visszakapcsolt területek polgárait csak attól az időponttól kezdve fogják megilletni, amikor az alkotandó átmeneti törvény a magyar állam törvényeit ezeken a területeken is életbelépteti.

Fattinger—Solymoss O. S. B.:

Tanítt az élet

Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. Fattinger hitoktató nagyszerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáját állította össze Solymoss bencés tanár hatalmas 300 oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű segédeszköz. Ara kartonkötésben 6.80 P (240 lei)

Balkáni hét következik a világpolitikában

Az ankarai német nagykövet megnyugtatta a török államfőt a romániai német bevonulás felől. A mossuli kőolajvidéket is bevonják az Anglia elleni hadjáratba

A világsajtó és diplomáciai körök érdeklődése ma a Balkán felé fordul, ahol ez a hét mozgalmassnak ígérkezik. Törökország és Görögország nem mutatja jelét annak, hogy szorosabban akarna együttműködni a tengellyel, mint eddig, sőt az utóbbi tett katonai intézkedések nehezen egyeztetelők össze az annyit hangoztatott semlegességgel. Valószínűnek tartják, hogy *Papen* német nagykövet a török köztársasági elnökkel folytatott legutóbbi megbeszélésén tisztázta a német katonai alakulatok romániai megjelenésének ügyét. Valószínűleg napirendre kerül ismét a mossuli ügy is és nem tartják kizártnak, hogy a mossuli kőolajvidéket sem hagyják ki az Anglia elleni hadjáratból. (MTI.)

A német hadosztály Romániába érkezése miatt Törökországban további nagy fejleményeket várnak.

Ankarából jelentik: Török politikai körök figyelemmel kísérik a balkáni fejleményeket. A német hadosztály Romániába érkezésétől fontos eseményeket és további fejleményeket várnak. A török államelnök a nemzetgyűlést november elsejére egybehívta. Ugy a miniszterelnök, mint a külügyminiszter nyilatkozatot tesz.

Angol zavarkeltés a Balkánon.

Rómából jelentik: (MTI.) Az olasz közvélemény érdeklődése az utóbbi napok eseményei folytán egyre inkább a balkáni és közkeleti probléma felé fordul. Az egyre élénkülő afrikai hadműveletek mellett az itteni sajtó főként a következő kérdésekkel foglalkozik: 1. A német csapatok megérkezése Romániába; 2. Az angol-román viszony kiéleződése; 3. Görögország és Törökország magatartása.

A *Stampa* hosszabb jelentést közöl a balkáni helyzetről, amelyet igen feszültnek minősít. Az angol propaganda még nem adta fel a játszmát a Balkánon és igyekszik ott zavart kelteni. Ezt röpcédulák osztogatásával igyekszik elérni.

Szófiai jelentések szerint a helyzet nem tisztázott. Jugoszlávia bizonytalan magatartása, Görögország ellenséges és Törökország kétséges politikája bonyolulttá teszi a helyzetet. Ugyanakkor Törökország kétségbeesett erőfeszítést tesz az Olaszországgal való megegyezésre, de eddigi kísérletei nem

vezettek eredményre. Közben az angol-román viszony állandóan rosszabbodik és a diplomáciai kapcsolatok megszakítása igen rövid idő kérdése.

A románok betiltották Jugoszlávia felé a határmenti forgalmat.

Nagyikikindáról jelentik: Románia felbontotta azt a Jugoszláviával kötött egyezményt, mely a jugoszláv-román határmenti kettős birtokosok ügyét szabályozza. Románia október 7. óta

Az angol állampolgárok tömegesen megkezdték az elutazást Romániából

Bukarestből jelentik: A Romániában lévő angol állampolgárok elutazása rövidesen befejeződik. Vasárnap már megérkezett 150 angol a konstancai kikötőbe. Még további 150 érkezését várják. Hétfőn nagyobb csoport angol hagyta el Bukarestet; köztük az angol követség több tagja.

Több száz revolverlővést adtak le két angol diplomata bukaresti villájára.

Bukarestből jelentik: Az elmúlt éjszaka több száz revolverlővést adtak le Lord *Forbes* légügyi

Kedvező olasz jóslás a harmadik Romániáról

Rómából jelentik: (MTI.) A *Stampa* Zingarelitől hosszabb tudósítást közöl „A harmadik Románia” címmel. A cikkíró hosszasan ismerteti az új Romániát és arra a megállapításra jut, hogy Románia a területátengedések ellenére is gazdag és életképes ország marad. Erdélynek bányákban és iparvállalatokban gazdagabb része megmaradt Romániának. Ami Románia határait ka-

BUDAPEST

világhírű gyógyfürdőbe erdélyi testvéreinket szeretettel várjuk. Olcsó téli átalánykurák. Felvilágosítást ad a

Gógyhelyi Bizottság
Budapest, Vígadó-ter 3

nem engedi meg, hogy jugoszláviai kettős birtokosok terményeiket a román területen lévő földjeikről átvigyék. A jugoszláv hatóságok erre ugyanilyen megtorlással éltek. Az ügynek további fejleményei is lesznek, mert a román intézkedés elssőbörban nemeteket érint, miután a jugoszláv határmentén németek élnek.

attasé és *Read* angol követségi titkár villájára. A két angol diplomata lakásául szolgáló villának csaknem minden ablaka betört. A két angol — akik egyébként nem sebesültek meg, — telefonált a rendőrségre. Onnan azonban azt a választ kapták, hogy a közbelépésre nincs szükség, mert a revolverlővést a szomszédvilla kertjében vasgárdisták adták le a kertben bujkáló kétes elemekre. Érdekes különben, hogy az a villa, amelynek kertjében a lövöldözés történt, *Lupescu* asszony tulajdona.

toni szempontból illeti, arról fölösleges hosszabban beszélni, minthogy a tengelyhatalmak szavatosságát adtak Bukarestnek és nem hiszik, hogy a dolgok jelenlegi állása mellett bárki is szembe merne szállni Berlinnel és Rómával. A harmadik Románia tehát nyugodtan megkezdheti a belső újjáépítés munkáját.

104 milliárd lei a romániai államadósság

A drágasági mutatószám háromszorosra emelkedett

Bukarestből jelentik: A román kormány új gazdasági tervezetet dolgozott ki. Ennek alap gondolata az, hogy fokozni kell az ipari termelést. Eddig mezőgazdasági terményekért Ro-

mánia iparcikkéket kapott. Beszarábia, Észak-Bukovina, Dobrudza és Erdély egyrésznének elcsatolásával azonban erősen csökkent Románia mezőgazdasági kivitele és ennek következtében az ipari behozatal is. Az ország pénzügyi helyzete rendkívül súlyos. Az államadósság 104 milliárd lei. A létfenntartás is egyre nehezebb, mert a létfenntartási index 56,1-ről 175,8-ra emelkedett. Nincs még egy ország, ahol a megélhetési index több, mint háromszorosára emelkedett volna. Sokat vár Románia a nyersolajkivitelről, miután petróleumforrásai megmaradtak.

Száz ezer fővel több a román állami tisztviselő, mint amennyi kellene.

Bukarestből jelentik: A minisztertanács kimondotta, hogy le kell szállítani az államháztartás költségeit. Romániának 384 ezer állami tisztviselője van, holott csak 180 ezerre lenne szüksége. Az ország számára élet-halál kérdés a tisztviselők létszámának leszállítása.

Hír szerint az átszervezendő új román hadsereg létszáma 700 ezer ember lesz.

Angol-amerikai-kinai-orosz szövetséget terveznek Londonban

Berlinben kizártnak tartják az oroszok belépését a szövetségbe. Felkészülés a második háborús tére

Rómából jelentik: A *Gazeta del Popolo* berlini jelentése szerint fennáll annak valószínűsége, hogy az Angliával való háború a télebe is belenyúl. Csak azért lehet valószínűségről beszélni, mert még nem biztos. Nincs teljesen kizárva, hogy az angol kormány, helyzetét tarthatatlannak ítélve, mégis Kanadába menekül és az országot sorsára hagyja. Másrészt fennáll annak lehetősége is, hogy a németeknek Angliában sikerül két-három szilárd hidfőt létesíteni, ahonnan kiindulva nem volna nehéz az egész szigetország elfoglalása. A tengely mindazonáltal hozzá van szokva a tények mérlegeléséhez és felkészült a második háborús tételre. A tengelyhatalmak ezzel a tétellel nyugodtan néznek szembe, Anglia lakossága azonban irtózatossá szenvedéseknak lesz kitéve. Londonban arra gondolnak, hogy angol-amerikai-kinai-orosz szövetség jön létre, melyben a világ lakosságának több mint a fele résztvenne. Berlinben kizártnak tartják, hogy Oroszország ilyen szövetségbe belemenne. Oroszország a német-szovjet megegyezés révén jelentős területi gya-

rapodáshoz jutott és gazdasági kapcsolatai is kedvezően fejlődnek. A Japánnal kötött szövetség pedig olyan záradékot tartalmaz, melynek jelentőségével Moszkvában is tisztában vannak. Moszkvának tehát nem volna érdekében, hogy átmenjen a másik táborba.

Amerika fokozottabb mértékben akar résztvenni a világ gyarmatállománya új felosztásában.

Belgrádból jelentik: A moszkvai *Vörös csillag* című lap hosszabb cikkben foglalkozik Amerikának a mostani háborús bonyodalmakban való szerepével. Az amerikai megerősödött külpolitikai tevékenységéből és a katonai előkészületekből a lap arra következtet, hogy Amerika a világ gyarmatállományának felosztásában fokozottabb mértékben óhajt résztvenni. Ezzel kapcsolatban gyorsan korszerűsítették a Monroe-elvet ilyenformán: Amerika az észak-amerikaiaké. A múlt tapasztalataiból kiindulva Amerika ezuttal is a most folyó két háború végén akar a harcba beavatkozni, számítva arra, hogy a szembenálló felek meggyengülnek.

Világsiker

L. BURGER:

Bölcsőre hulló fények és rnyak

Egy bábaasszony naplója

Háromnyomatu művészi fedőlap. 340 oldal. Ara 4 Pengő

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

Gyermeknevelési pótléket kapnak a munkások

A m. kir. 1. Hadsereg Parancsnok Katonai Közigazgatási Csoportja 1500/1940. szám alatt *hirdetményt* adott ki a munkások gyermeknevelési pótlékáról.

Gyermeknevelési pótlék jár:

1940. évi szeptember hótól kezdődően annak a napszámossal, munkásnak, szolgának, állásitnak, iparos-segédnek és más hasonló alkalmazottnak, aki az iparban — kereskedelemben — valamint a bányászatban és kohászatban alkalmazott munkások gyermeknevelési pótlékáról szóló 1938. évi XXXVI. t.-c. hatálya alá tartozó munkaadónál munkában áll és akit mind a saját, mind házastársa törvényes, törvényesített, örökbefogadott vagy házasságon kívül született 14 éven aluli gyermekének eltarthatási kötelezettsége terhel és annak eltarthatásáról tényleg gondoskodik is.

Gyermeknevelési pótlék jár az unoka eltarthatására kötelezett nagyszülőnek is, ha az unoka eltarthatásáról gondoskodik.

Az atya a házasságon kívül született gyermeke után csak abban az esetben igényelheti gyermeknevelési pótléket, ha a gyermeket saját gyermekének elismerte, az elismerés az anyakönyvbe be van jegyezve és a gyermek eltarthatásáról gondoskodik.

Ugyanaz után a gyermek után, ugyanarra az időre csak egy jogosult igényelheti gyermeknevelési pótléket és pedig a házastársak együttélése esetében elsősorban a férj.

A törvény egyelőre a legalább 20 alkalmazottat foglalkoztató munkaadóra terjed ki.

Munkában álló alkalmazottnak azt a munkavállalót kell tekinteni, aki valamely hónapban legalább 15 napot, vagy a hónap négy hetében hetenként legalább 3 napot dolgozott. Minden megkezdett nap egésznek számít.

A munkavállaló halála esetében gyermeknevelési pótléket kap további hat hónapon keresztül az, aki a gyermek eltarthatásáról gondoskodik (pl. özvegy, nagyszülő, testvér).

Gyermeknevelési pótlék jár a munkavállalónak betegsége, balesete, katonai szolgálata és önhibáján kívül munkanélkülisége esetében is, de legfeljebb további három hónapon át, azonban ezeket a körülményeket hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Nem jár gyermeknevelési pótlék a tisztviselőnek kereskedősegédnek és a szerződéses viszonyban álló tanoncoknak.

Gyermeknevelési pótlék a gyermek 14-ik életévének betöltéséig, elhalálozásáig vagy a gyermek iránti tartási kötelezettség megszűnéséig jár.

Ha az igényjogosult munkavállaló a gyermek eltarthatásáról nem gondoskodik, a gyermeknevelési pótlék annak jár, aki a gyermeket tényleg eltarthatja.

A gyermeknevelési pótlék minden gyermek után havonként öt pengő.

A gyermeknevelési pótlék fedezésére szükséges gyermeknevelési járulékot és pénztárfenntartási hozzájárulást az érdekelte munkaadók az 1938. évi XXXVI. t.-c. és a vonatkozó végrehajtási rendeletek értelmében befizetni tartoznak.

A gyermeknevelési járulékok és pénztárfenntartási hozzájárulás összegét a szervezés alatt álló Erdélyi Családpénztár, illetve ennek felállításáig az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár Erdélyi Kirendeltsége állapítja meg.

A gyermeknevelési pótlékkal és járulékkal kapcsolatos ügyeket a Kolozsváron felállítandó Erdélyi Családpénztár, ennek felállításáig az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár Erdélyi Kirendeltsége (Kolozsvár, Honvéd-utca 13.) intézi.

A gyermeknevelési pótléket a Családpénztár posta útján közvetlenül az igényjogosult lakáscímére küldi meg.

A munkavállalónak az erre a célra rendezesített hivatalos nyomtatványon — munkaadója útján — kell az igényét bejelentenie és csatolni a szükséges okmányokat. A hivatalos igénybejelentési nyomtatványt a munkaadó töl-

ti ki és azt a szükséges igazoló iratokkal együtt az Erdélyi Családpénztárhoz, ennek felállításáig az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár Erdélyi Kirendeltségéhez továbbítja.

Az igénybejelentéshez a munkavállalónak csatolnia kell:

a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, vagy anyakönyvi „Ertesítő“-t. Az anyakönyvi értesítőt az illetékes anyakönyvi hivatal díj- és illetékmentesen tartozik kiállítani.

Abban az esetben, ha az igénylő nem saját törvényes gyermeke után igényel gyermeknevelési pótléket, csatolnia kell még az illetékes helyi hatóság igazolását, hogy az igénylő a gyermek eltarthatásáról valóban gondoskodik.

Abban az esetben, ha a munkavállaló az igény megállapításához szükséges munkanapokat nem mind ugyanannál a munkaadónál töltötte, aki az igénybejelentést teszi, az igénybejelentéshez csatolnia kell az előző munkaadó igazolását is, amelyet az kiadni tartozik.

Az igénybejelentési ívrét és annak kiállításáért a munkavállaló terhére senki semmit fel nem számíthat.

Az igényjogosultság megállapítása tekintetében elsőfokon az illetékes családpénztár határoz, amelynek határozata ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül felelkezni lehet.

MUNKÁSOK ROVATA

A Nemzeti Munkaközpont szakmai értekezletei

A Nemzeti Munkaközpont irányítása alatt a hét folyamán a következő szakmai értekezletek lesznek: Szerdán d. u. 5 órakor a Leichner üzem és a Dobozgyár, este fél 7 órakor a bórond és szijgyártó szakmák.

Folyik a szervezkedés.

Mint jelentettük, a Nemzeti Munkaközpont kereteibe való beszerzés gyors ütemben folyik. Legutóbb a vasipart, malomipart, Dreher sörgyárt, vendégipart, textil és szabóipart, pék-, vásári csizmadia- és cipész-ipart, Moskovits ipartelepeket, városi villamos vasut szakmáikat szervezték be. A M. N. M. K. megfigyelt erővel dolgozik azon, hogy a magyar munkásokat mielőbb fegyelmzett

sorokban csoportosítsa. Ezzel egyidejűleg a kulturális és jótékony célú szervezkedésekről sem feledkeznek meg. Itt említjük meg, hogy az építőipar dalköre is megkezdte működését és már e hó 26-án műsoros táncestélyt rendez a nagyváradai munkanélküliek javára.

Az állami Munkaközvetítő hivatal felhívása a munkaadókhoz.

Az állami Munkaközvetítő hivatal ismételt felkéri a munkaadókat, hogy alkalmazottaikat is kizárólag a Munkaközvetítő hivatal útján alkalmazzák, mert erre a törvény is kötelezi őket. Egyébként a Munkaközvetítő megkerülésével történt elhelyezkedések felesleges bonyodalmakat idéznek elő a hivatal statisztikai kimutatásában.

Folyik a munkások sérelmeinek bevizsgálása és orvoslása

Leichner Sámuel bőrruha-üzem

munkásai a Nemzeti Munka Központ bevizsgálása után érvényesítették jogaikat. Szabadság, valamint az összpontosítási járulékaikat legteljesebb mértékben megkapták. Az ügy bevizsgálásánál a tulajdonos nagy megértést tanúsított.

A cég munkásai köszönetüket fejezik ki a Nemzeti Munka Központnak.

Komlós-féle kosárfonó üzem

munkásai is meggyeztek, visszamenőleg jogos követeléseiket valamennyinek elősmerte és kifizette. Itt is a legnagyobb megértést tanúsította az üzem tulajdonosa.

Rendezték a Carmen cipőgyár bérviszályának kérdését.

A Carmen cipőgyár bérminimumának megállapítása tárgyában jelentős eredményt ért el a Nemzeti Munkaközpont. Folyó hó 12-től kezdődően napi négy órás munkaidő mellett, az akkord

50 év óta fennálló előkelő és polgári közönség által látogatott

étterem, vendéglő

kifűnő forgalommal, más átdó

elfoglaltság miatt azonnal

Cim a kiadóban

rendszer szerinti munkakedvezmény alapján az a megállapodás jött létre, mely szerint ha a munkabér nem éri el azt a közösen megállapított összeget, mely a minimumot garantálja, úgy a gyár azt kiegészíti. Ezt a megállapodást a katonai parancsnokság is tudomásul vette és azt a fenti időponttól hatályba is helyezte. A meggyezés 600 munkás egyszertenciját biztosítja december 31-ig. Az eredményes tárgyalást a Nemzeti Munka Központ részéről **Bodits Gyula** titkár vezette.

Ujjáépült az Alcazar. Ma már csak rom az egykor büszke sziklavár, rommá lótték a tizeszeres tulerő gyilkos ágyú, amelyek három hónapon keresztül hiába ostromolták. Az Alcazar azonban újból felépült, felépítették nemcsak papmaséból, hanem komoly téglából a film számára. Augusto Geninna, az „Alcazar” rendezője munkatársai-al két hónapon keresztül dolgozott az előkészítés munkáján Toledóban és rengeteg fényképfelvétel, rajz és feljegyzés nyomán százszázalékosan rekonstruálták az Alcazart. Tizenhatszáz teherautó vitte Toledóból Itáliába, a felvételek színhelyére az összegyűjtött egyenruhákat, fegyvereket és kiegészítőket és mindazokat a butorokot és tárgyakat, amelyeket a védősereg a hosszú ostrom alatt használt, — a rendező ezzel is biztosítani akarta monumentális filmje történelmi hűségét.

Uj nemzetközi ujságíró-szervezetet alakítanak a tengelyhatalmak

München, október 14. (Német Távirati Iroda.) A német birodalmi sajtószövetségnek és a megbeszélésein résztvevő német és olasz sajtó-képviselőkhez intézett beszédében dr. Dietrich birodalmi sajtófőnök többi között a következőket mondta:

— Németország és Olaszország a múltban többször mutatott rá intően a sajtó útján törté-
nő hazudozásokból és uszításokból keletkező ve-
szedelemre és megjósolta, hogy a lelkiismeretlen
sajtó felelőtlensége háborúra vezet, ha nem za-
bolázzák meg idejében. Ez most meg is történt.
Csak megvesztegetett és felelőtlen sajtó segítsé-
gével szabadíthatták rá a háborút a háborus
uszítók több népre, amelyek már meg is fizet-
ték ennek az árát. A plutokráciák elszidósodott
sajtója kitalálta, hogy Németország állítólag
teljes a belső zűlálttség és a katonai zavar;
ugyanígy sárba taposták a fasiszta Olaszország
eszméit és erejét.

— A felelőtlenség elve elleni harcot és en-
nek az elvnek kiküszöbölését — folytatta a szó-
nok — minden nép önvédelme és az emberi mű-
veltség oltalma írja elő. Ezért örömmel fogadja
a fasiszta ujságírók nemzeti testületének és a
német birodalmi sajtószövetségnek azt a határo-
zatát, hogy a „Fédération Internationale des
Journalistes” nevet viselő uszító központ helyett
megalakítsák a hivatásos ujságírók új, egészsé-
ges alapon nyugvó szervezetét. A nemzetközi jogi
szabályokhoz hasonlóan a jövőben a sajtó te-
rén is lesznek kötelező alapszabályok és ezeket
a szabályokat a művelt népek közül egyik sem
hagyhatja majd figyelmen kívül. (MTL)

Tartottak az árak a nagyváradai hetipiacon

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon
jó közepes felhozatal mellett az árak továbbra
is tartottak voltak. A zöldségpiac árai nem
változtak lényegesen, a tejpiacra ismét feltűnő
gyenge volt a felhozatal, a gyümölcspiacra
emelkedő irányzatnak az árak. Részletes beszám-
olónk a következő:

Zöldségpiac. Közepes felhozatal. Levesbe-
való zöldség kilója 10—15 fillér, burgonya kg.
15—18 fillér, vörshagyma kg. 10—12 fillér,
fokhagyma fejenkint 3 fillér, fehér káposzta fe-
jenkint 15 fillér, kék paradicsom drb. 4—5 fil-
lér, paradicsom kg. 20—24 fillér, tölteni való
paprika párja 3 fillér, erős paprika drb. 1 fil-
lér, zöldbab kg. 18—20 fillér, kései zöldborsó
(csöves) kg. 40—50 fillér, sóska, spenót kg.
15—18 fillér, szemes bab kg. 50—60 fillér, cse-
mege kukorica csövenként 5—6 fillér.

Gyümölcspiac. Nagy felhozatal direktter-
mészőlőkből. Nova kg. 40—45 fillér, delavára
kg. 66—74 fillér, feketeszőlő 60—66 fillér, cse-
megeszőlőből nem volt felhozatal. Alma kg.
fajta szerint 50—70 fillér, körte kg. 1.30 p.
málna kg. 1 p., csipke kg. 24 fillér, kókény
kg. 18—20 fillér, birsalmából nem volt felho-
zatal.

Tojás párja (maximális áron felül) 21 fil-
lér.

Tejpiac. Gyenge felhozatal. Tej literje
24—27 fillér, tejföl literje 1 p., tehénturó kg.
1 p., falusi vaj kg. 4 p. A visztonelárúsítók
árai az elmúlt hét óta nem változtak.

Halpiac. Nagy felhozatal, az árak csök-
kente. Vegyes hal kg. 1 p.

Baromfi-piac. Az árak továbbra is emel-
kedők.

Terménypiac:

Nagy felhozatal volt a piacon új csö-
ves kukoricából. A búza felhozatala ezzel szem-
ben sokkal kisebb volt. Kereslet is főképpen
kukorica iránt volt. Árak: Buza 25 p., 750 lei;
rozs 22 p., 660 lei; árpa 22 p., 660 lei, zab 18
p., 540 lei; ó-kukorica 28 p., 850 lei; új csöves
kukorica 9.30 p., 280 lei; bab 36.60 p., 1100 lei.



Bemutatja a „MUSICA” Rác Ernő cég, Rákóczi-ut 9.

Unnepélyes külsőségek között vette át a nagyváradai villamosmű a debreceniek emlékszaját

Nagyvárad. Saját tud. Debrecen város vil-
lamosművének alkalmazottai a saját kezdemé-
nyezésükből és anyagi erejükből szép címeres
zászlót készítettek a nagyváradai villamosművek
számára a felszabadulás emlékére. Az eredeti
elgondolás az volt, hogy már a felszabadulás
napján elhozzák és átadják ezt a hírtelenében
készült zászlót nagyváradai kartársaiknak, de
akkor ez nem volt megvalósítható. Az átadás
csak most vasárnap délelben történhetett meg.
Ünnepélyes keretek között, a városháza dísz-
termében.

Erre az alkalomra a debreceni villamos-
művek népes küldöttsége érkezett Nagyváradra,
vitéz Szegedi Gyulával, a debreceni világitási
r-t. vezérigazgatójával az élén s Nagyvárad vá-
rosa meleg fogadtatásban részesítette a vendé-
geket.

A küldöttség tagjai, valamint Nagyvárad
város katonai és polgári vezetőszemélyiségei
délelőtt tíz órakor résztvettek a székesegyház-
ban tartott ünnepi szentmisén s innen a vá-
rosháza dísztermébe vonultak, ahol félegy óra-

kor kezdődött meg az átadási ünnepély vitéz
Rajnay Károly elnöklete alatt, nagyszámu kö-
zönség jelenlétében.

A Nagyvárad Magyar Dalkör *Andrássi Ede*
zenetanár vezénylete mellett elénekelt az Er-
délyi indulót és a Magyar Hiszekegyet, majd
vitéz Szegedi Gyula, a debreceni villamosmű
vezérigazgatója mondott beszédet.

Vitéz Szegedi Gyula beszél.

— Zavarban vagyok, — mondotta főb-
között, — mert mi nem így képzeltük el a mi
szerény kivitelű zászlónk átadását. Ehhez a
meleg és ünnepélyes fogadtatáshoz viszonyítva
nem elég ez a lobogó. Azért mi arra kérjük a
nagyváradai villamosművek és a főváros veze-
tőségét, engedjék meg nekünk, hogy az ün-
nepség után visszavigyük ezt a zászlót, amely
a debreceni villamosmű alkalmazottjainak
adakozásából készült és majd sokkal díszeseb-
bet hozunk helyette, nemcsak a villamosművek
alkalmazottainak, hanem Debrecen város egész
közönségének nevében.

A városparancsnok válasza

Vitéz Rajnay tábornok válaszában köszö-
netet mondott a debreceniek ajándékáért és
méltatta a felszabadulás jelentőségét, amely a
felszabadulásnak gyönyörű szimbóluma és em-
léke ez a zászló.

— Ami pedig azt a kérést illeti, — foly-
tatta a tábornok, — hogy adjuk vissza e zász-
lót és várjunk díszesebbet helyette, arra egy
német szózással felelek: „Az első gondolat min-
dig a legjobb”. Az első gondolat, amely a deb-
receniek szívéből fakadt és ennek a zászlónak
elkészítését eredményezte, kedves nekünk, há-
lásak vagyunk érte és azt nem cseréljük el ké-
sőbbi gondolattal és más zászlóval... Azért ezt
a zászlót nem adjuk vissza.

A városparancsnok beszéde után *Bazili*
Mihály, a nagyváradai villamosművek igazga-

tója emelkedett szavakkal ecsetelte a román
uralom alatt eltöltött 22 esztendő küzdelmeit,
majd megköszönte a debreceniek testvéri meg-
nyilatkozását és mély megindultsággal átvette
az emlékszaját.

Utána *Fényes Dezső*, a debreceni villamos-
művek főkönyvelője mondott tartalmas beszé-
det a magyar szabadságeszme nagy diadalairól
a magyar nemzet történetének nehéz századain
át s a szép ünnepély a Himnusz hangjaival
ért véget.

Az ünnepség után a Katolikus Kör nagy-
termében díszbéd volt a debreceni vendégek
tisztelésére, amelyen vitéz Rajnay Károly tá-
bornok, vitéz Szegedi Gyula vezérigazgató és
Altnöder Endre városi főmérnök mondtak
pohárköszöntőket.

A nagyváradai állami polgári fiúiskolába a
beiratások a volt állami tanítóképző épületében
(a volt Gojdu-liceum mellett) f. hó 15-ig tartan-
ak. Jelentkezni lehet d. e. 9—12-ig és délután
4—6-ig. Az Igazgatóság.

Apolló Mozgóban

Csak ma és holnap!!!
Petőfi Sándor gyönyörű köl-
teményének filmváltozata

János vitéz

Főszerepben: Dr. Palló Imre, Dayka Margit és Gözon Gyula

Dorian Filmszínház

Minden idők legnagyobb filmje:

Jön: **GÜL BABA** | **AZ ARANYEMBER**

Még csak kedden és szerdán: Jókai Mór regénye

Külföldi állampolgárok jelentkezési kötelezettsége

A magyar kir. rendőrség nagyváradi különítménye 654—1940. R. kül. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom Nagyvárad th. város területén tartózkodó külföldi állampolgárokat, hogy nyilvántartásbejelentés és a városban további tartózkodásuk ügyében október 14-én, vagy 15-én d. e. 9—12-ig és d. u. 4—6-ig a rendőrkülönítménynél (Rendőrség épülete I. em. 18 sz.) igazoló okmányokkal együtt személyesen jelentkezzenek. Kötelesek bemutatni: utlevelet, lakhatási, munkavállalási, vagy tartózkodási engedélyt és egyéb személyazonossági okmányt. Nem kötelesek jelentkezni a nyilvántartott és igazolványi lappal bíró menekültek, to-

vábbá a Magyarország javára optalandó volt román állampolgárok.

Figyelmeztetés.

Mindazon külföldi állampolgár, aki a személyes jelentkezést elmulasztja, további tartózkodási engedélyre nem számíthat és az országból kiutasítottatik.

Kötelezem a szállodák, szállásadók vezetőit, továbbá minden ház- és lakás-tulajdonost, hogy a nála megszállt külföldi állampolgárt a hivatalos órákon belül (8—12-ig és d. u. 4—6-ig) a rendőrkülönítmény bejelentő hivatalában (Rendőrség II. em. 19) haladéktalanul jelentse be. A bejelentés elmulasztása kihágást képez.

Vitéz **Rajnay Károly**
tábornok, városi katonai parancsnok.

Tíz könyvnyomda működését engedélyezték Nagyváradon

Nagyvárad városi katonai parancsnoksága 2329—1940. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

Nagyvárad thjt. város területén egyelőre a következő nyomdák működését engedélyezem:

1. Szent László nyomda r. t., Szilágyi Dezső-utca 5.
2. Grafica nyomda, Szilágyi Dezső-utca 6.
3. Kálvin nyomda, Nagy Sándor-utca 14.
4. Kosmos nyomda, Tisza Kálmán-tér 1.
5. Franklin nyomda, Zoldfa-utca 1.
6. László Kálmán, Kossuth Lajos-utca 11.
7. Pátria nyomda, Teleki-utca 13.
8. Apolló nyomda, Rákóczi-ut 18.
9. Stern Béla, Kereskedelmi Csarnok épülete.
10. Pallas könyvnyomda, Szilágyi Dezső-utca 6.

Fel nem sorolt, vagy új nyomdák működési engedélyért kérvényüket a városi katonai parancsnoksághoz terjesszék elő.

Fenti rendeletem egyúttal ideiglenes működési engedély.

Vitéz **RAJNAY KÁROLY**,
tábornok, városi katonai parancsnok.

Arlejtési hirdetmény

A nagyváradi m. kir. Bábaképző Intézet igazgatósága az intézet részére szükséges 37 vagon két éves vágású I. oszt. búkk, cser vagy gyertyán hasáb tűzifa szállítására nyilvános arlejtési hirdet. Az arlejtésen résztvevő kereskedők, vagy fatermelők zárt borítékban tett ajánlatukat írásban legkésőbb folyó hó 20-án délután 12 óráig a bábaképző intézet gazdasági hivatalába nyújtják be. Óvadékképpen a városi főpénztárnál letétbe helyezendő az ajánlat összegének 5 százaléka, mely a szállítás elnyerése esetén 10 százalékra egészítendő ki.

Nagyvárad, 1940. október 11.

Az intézet igazgatósága.

Ipartelepek - Textilgyárak

Váci Testvérek
gépszij- és műszaki bőrárugyár
Budapest, VI. Vilmos Császár-ut 15/d

Gépszijak,

bőrtömítő gyűrűk, karmantyuk, minden formában. — Textilgyári szijak. — Sodrótömlők, fátolosztószijak, Nischelhofen-flohrteillriemen Picker- verőszijak, stb.

Műszaki bőrcikkék, gömbszijak, ventilátorszijak, ékszijak, stb.

Komjáthy Ferenc Papa Teodor fatermelő minden vagyonának ellenőre

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 1685/1940. kat. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

1685/1940. kat. köz. szám alatt kiadott rendeletre való hivatkozással tudomására hozom Nagyvárad város közönségének, hogy Komjáthy Ferenc nagyváradi lakosnak hatósági ellenőri minőségben adott ideiglenes megkötést Papa Teodor fatermelő, volt nagyváradi lakos mindenhol fellelhető minden ingó és ingatlan vagyonára kiterjesztem.

Nagyvárad, 1940. október 12.

Vitéz **RAJNAY KÁROLY** s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyásai:

1940. október hó 12-én:

Külföldi pénznemek	Pézt	Aru
Kanadai dollár	250.—	300 —
Dinár	7.60	7.90
Dollár U. S. A.	345.—	350.—
Cseh-Morva-Protoktorátusi korona	11.45	11.80
Szlovák korona	11.55	11.90
Leu	3.20	3.40
Lira	17.40	17.90
Svájci frank	79.50	80.50
Svéd korona	81.70	82.70
Külföldi kifizetések		
Athén	3.02 ^{1/2}	3.05 ^{1/2}
Belgrád	7.82	7.88
Berlin	135.70	135.70
Pozsony	11.79	11.93
Bukarest	3.41	3.44
Istanbul	268 —	271.—
London	13.87	14.03
Milánó	17.66	17.8864
Newyork	344.10	347.10
Prága	11.79	11.93
Szofia	4.11	4.15
Stockholm	82.—	82.80
Zürich	79.70	80.50

Kedvezményes leu-árfolyamok:

Külföldi pénznemek	Vételi árfolyam leuban
Dollár U. S. A.	211.65
Lira	9.50
Svájci frank	4870
Külföldi kifizetések	
London	851.80
Milánó	9.50
Newyork	211.65
Zürich	48.70

Erettségi vizsgálatok Nagyváradon

Mindazok, akik egész, — vagy javító érettségi vizsgálatot kívánnak tenni *azonnal*, de legkésőbb folyó hó 20-ig (vasárnap) jelentkezzenek annál az iskolánál (liceum, kereskedelmi iskola, tanító és óvónőképző), ahol tanulmányaikat utoljára végezték.

Erettségi vizsgálatok az 1. hadsereg területén Kolozsváron és Nagyváradon lesznek és ezért egész Bihar megye területén lakó érettségizőre vonatkozik az értesítés.

A vizsgálat helye és ideje irányában később történik rendelkezés.

A régebben végzetek is jelentkezhetnek érettségi vizsgálatra.

Jelentkezzenek az érettségit, tanítói és óvónői képesítést tenni óhajtok

A katonai parancsnokság mellé rendelt tanügyi előadó közli, hogy mindazok az érdekeltek, kik akár a gimnáziumi, akár kereskedelmi érettségit, akár a tanítóképzői vagy óvónői képesítő vizsgát nem tették le, de ezt a közeljövőben letenni óhajtják, azonnal, de leg-

FERENC JÓZSEF
KESERŰVÍZ

később október 20-ig jelentkezzenek annál az intézetnél, ahol legutolsó osztálybeli tanulmányukat végezték. Ott bediktálják minden adatukat: név, lakás, születés helye és ideje, hol és mikor végzett, hol, mikor hányszor és mily eredménnyel kísérelte meg a most letenni szándékolt vizsgát. Mily körülmények között bukkolt el (írásbelin vagy szóbelin?). Aki bármilyen oknál fogva nem jelentkezhetik annál az intézetnél, ahol utolsó osztályát végezte, az állandó lakhelyén, vagy ehhez legközelebb eső állami intézetnél jelentkezzenek.

Felhívás az érettségi vizsgálatra készülőkhez

A nagyváradi m. kir. állami „Szilágyi Erzsébet” leánygimnázium igazgatósága (Tisza Kálmán-tér 2.) felhívja az érettségi, vagy pótérettségi vizsgálatra jelentkezni kívánó leány-növendékeket arra, hogy irataikkal folyó hó 20-ig jelentkezzenek az intézet igazgatóságánál.

Háztartási-Gazdasági szaktanfolyamok kezdődnek Nagyváradon a legújabb m. kir. miniszteri tanterv alapján.

A tanfolyam nyolc középiskolát végzett leányok részére 1 éves, 4 középiskolát, vagy hét, illetve nyolc elemi végzetek részére 2 éves.

Mindkét tanfolyam célja gazdaságilag képzett, intelligens magyar háziasszonyokat nevelni. Az iskola tananyaga: magyar irodalom: ismeretek kiegészítése, háztartási-gazdasági számvitel, gyors és gépirás, neveléstan és csecsemőápolás, ésszerű polgári főzés, egyszerű házi cukrászat és hideg ételek, kézimunka, szabás-varrás, szövés, ruhagondozás, a háziasszony hatáskörébe tartozó gazdasági gyakorlatok.

Az előadások november 1-én kezdődnek. Az iskola bentlakással van egybekötve. Tájékoztatót készséggel küld a

Vezetőség,

Nagyvárad, Gróf Csáky István-u. 27.

SPORT

Féltucat góllal verte Erdély válogatott-csapata a Ferencvárost

Erdélyi válogatott—Ferencváros 6:2 (3:1)

(Kiküldött munkatársunk helyszíni riportja.)

Nagy ünnepe van az erdélyi labdarúgásnak. Kolozsváron, a három városból összeállított vegyes csapat, amely Erdély válogatottja néven szerepelt, szemképrázta után biztosan, sőt fölényesen verte a magyar bajnokság élvonalát, a magyar labdarúgó sport büszkeségét, a Ferencvárost. Ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy a legutóbbi jugoszlávok és németek elleni válogatottban nyolc Fradi játékos szerepelt, érthető az a lelkesedés, ami az eredményt kísérte. A pompás eredmény erkölcsi értéke szinte felbecsülhetetlen. A győzelem gyümölcseit azonban nemsokára élvezhetjük. Bizonyítottuk, hogy ott van a helyünk a magyar Nemzeti Bajnokság első osztályában.

Az erdélyi és anyaországheli sportolók éllekezése a Mátyás-téren.

Kilenc óra után néhány perccel futott be a budapesti gyors a kolozsvári állomásra. A gyorsvonat a ferencvárosi labdarúgókon kívül magával hozta a Magyar Labdarúgó Szövetség 150 tagu küldöttségét, akik két külön kocsiiban utaztak, vala-

Central Fata

Hitler Adolf (v. Uri) u. 1.
Telefon: 21-46

Fényképezési és amatőr mozi szaküzlet. Amatőr fényképek kidolgozása a legmodernebb tank-laboratóriumban

mint a 70 tagból álló nagyváradi küldöttséget, akiknek részére a NAC kérésére, a nagyváradi állomásfőnökség előzékenysége folytán, szintén külön kocsi áll rendelkezésre. Az MLSz küldöttségében helyet foglaltak az anyaország minden vidékének képviselői.

Az állomáson ezrekre menő tömeg várta az érkezést. Katonazenekar a Himnuszot játszotta el, majd Gidófalvy Pál miniszteri biztos mondott néhány szavas köszöntőt, amelyre Kolozsvár nevében Gálffy András válaszolt.

A vendégek megtekintették a várost, majd 10 óra 45 perckor megkezdődött a Mátyás-szobor előtti ünnepség.

A felvonulás az Egyetemi templomból indult el. Elöl a kolozsvári egyesületek nemzeti színű koszorújával négy különböző mezbe öltözött labdarúgó játékos, utána a NAC zöld-fehér szalagos koszorúját vitte Kovács László, Krüger Károly és Nosz Andor, majd az Elektromos sárga-fehér szalagos habérkoszorújával Réz Andor és Rónay Ferenc. Az MLSz vezetősége dr. Gidófalvy Pál vezetésével vonult fel. Ott voltak: dr. Holló Zoltán, Gálffy András, Pluhár István, vitéz Kemenessy Ferenc stb. Katonák rendben sorakoztak fel a Mátyás-szobor előtt, ahol labdarúgókból diszorség állt és a kordont is mezbe öltözött játékosok tartották fenn. A katonazene a Himnuszot játszotta és a nemzeti imádság hangjai mellett helyezték el a szoborra a koszorúkat.

Gidófalvy Pál beszéde.

Ezután dr. Gidófalvy Pál lépett a szobor lépcsőzetére és az MLSz nevében mondotta el üdvözlő beszédét.

Főcélunk az — mondotta Gidófalvy, hogy a magyar és a székely értékeket segítsük, támogassuk és semmilyen körülmények között se hagyjuk elveszni. Eljöttünk ide az anyaország összes egyesületeinek képviselői és most azzal a felhívással fordulok hozzátok és az itteniekhez, hogy szeressék és támogassák egymást. Az Alföld, Dunántul, Kárpátalja és Erdély sohasem szakadhatnak el többé egymástól. Ünnepe a mai nap, egy elnem múlt, felejthetetlen ünnep, egy gazdagabb, egészségesebb és boldogabb magyar élet kezdő állomása. Beszédét „Erdélyi szebb jövőt” köszöntéssel fejezte be, amelyre egy emberként zúgta rá a tömeg: „Adja Isten.”

Utána térszene következett.

Értekezés az erdélyi labdarúgás kérdéseiről.

A Mátyás-téri ünnepségek után az MLSz kolozsvári hivatalos helyiségében a nagyváradi, szatmári, nagykarolyi és nagybányai egyesületek vezetőivel tartott megbeszélést dr. Gidófalvy Pál, Gálffy András és Pluhár István, az OTT képviselője. (A megbeszélés részleteit holnapi számunkban ismertetjük.)

Nyolcezer főnyi rekord közönség.

Már délben egy órakor megkezdődött a népvándorlás a sportpálya felé. A parkban kocsik és gépkocsik százai száguldtak, ezrekre menő tömeg pedig gyalogosan haladt. A hatalmas jegyelvétel dacára is megrohmozták a pénztárakat. Három órakor már szinte mozogni sem lehetett a nézőtér és a lelátón. Nyolcezer rekord közönség gyűlt össze.

Néhány perccel 3 óra után futott ki a pályára Tihánér játékvédzővel az élén a két csapat. Üdvözlötték a közönséget, a zenekar a Himnuszot játszotta, a kölesönös üdvözlő beszédek elhangzása után zászlót cseréltek, majd felsorakoztak a csapatok:

Erdély válogatottja: Hevesi — Domján, Vass — Deményi, — Juhász, Szaniszló II. — Lukács, Kovács, Sárvári, Bodola, Dobai.

Ferencváros: Pálinkás — Szojka dr. Pósa — Kise, Polgár, Lázár — Kalocsay dr, Sárosi dr, Finta, Jakab, Gyetvay.

A Ferencváros szépen, Erdély eredményesen játszott.

A zöld-fehér mezben játszó Fradi indítja az első támadást, Sárosi szöktetése azonban hosszúra sikerült. Domján fejjel ment, majd elindul az első erdélyi támadás, Dobai azonban hibáz. Nehezen melegsik fel mind a két csapat, de ami azután következik, az szinte pergőtűszerűen folyt le egészen a mérkőzés végéig. Sárosi két ízben is remek testesléssel hagyja ott Szaniszlót és Vast. Veszélyes erdélyi támadás után Dobai fölé bombáz. A 18. percben gölt ér el a Fradi. Szojka hosszú felszabadító rugás Sárosihoz juttatja a labdát, aki azonban Fintához ad, a középcsatár becsapja Deményt

Saját hátvédrendszerével verte meg az erdélyi válogatott a Ferencvárost

Az erdélyi válogatott a győzelmet megérdemelte. Pempásan küzdöttek a fiúk. Önfeláldozó és lelkes játékuért külön-külön díszeteket érdemelnek. Az első félidőben a mezőny kimagaslóan legjobb embere Kovács volt, szünet után pedig Szaniszló II. remekelt.

Az egyéni teljesítményeket mérlegelve: Hevesi

és Domjánt, Hevesi kifut, de Finta lövése a vetődő kapus mellett a hálóba talal. (0:1)

Feléled az erdélyi csapat. Juhász szerel, Kovács remekül teszi ki Lukácsot, a kis természetű jobbkezes azonban elvétli a kaput. A 27. percben szemképrázta után fejjátékkal közelítik meg a budapesti kaput. Szaniszló—Bodola—Dobai—Sárvári a labda utja, ez Dobaihoz ad, a lövés azonban elcsúszik. Nagy iramban támad Erdély. Veszélyesebbnél veszélyesebb támadásokat vezetnek Pálinkás jólvédett kapuja ellen. Közben a Fradi csatársor, ha labdához jut, szemet gyönyörködtető játékot mutat be, de a 16-osnál megtorpannak. A 33. percben egyenlít Erdély. Dobai leszalad, beadását Bodola és Sárvári is átlépi és a jól érkező Lukács 12 méterről félmagasan a sarokba talal (1:1).

Frontban marad Erdély, Polgár kézzel érinti a labdát, de a bíró nem ad 11-est, a közönség tüntet. Felhangzik az ütemes biztatás: „Hajrá Erdély!” A 40. percben Szaniszló szabadrugását Bodola fejjel Sárvári elé teszi és a középcsatár ezut-

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

tal nem hibáz (2:1). Ujrakezdés után Juhász szerel, hosszan előrevágja a labdát, Sárvári fejjel maga elé teszi és lövése ezuttal nem téveszt célt (3:1).

Szünetben lelkes a hangulat az erdélyi öltözőben. Jeny edző további lelkes munkára biztat. A Ferencvárosnál főgádkoznak, hogy mindent megváltoztatnak. Gidófalvy Pál kijelentette, hogy sokkal gyorsabb, lelkesebb és gólrátörőbb az erdélyi csapat. Finta lassu és tehetetlen.

Szünet után határozott fölény.

Szünet után a Ferencvárosban Sárosi lesz a középcsatár. Finta helyet cserél Kiszelivel. Svajba helyett pedig Váradi játszik. Azonban ez sem segít. Támadnak, ügyesen és tetszetősen játszanak, de hiányzik az erély és a gólrátörés. A 10. percben Lukács lövését Pálinkás kiüti, Bodola elesipi a labdát és a kapus feje fölött a hálóba emeli (4:1).

Kovács kapásból küldött lövése elkerüli a kaput. A 16. percben Deményi hibájából gölt kapunk. A rosszul adott labda Sárositól Juháshoz kerül, akinek lövését Hevesi beejti. Potyagól (4:2).

Két percre rá ismét Erdély szaporítja a gólok számát. Dobai hatalmas beadása átáll Lukács elé, aki a 16-os sarkáról éles lapos lövést ereszt meg s a labda már is a hálóban táncol (5:2).

Gyetvay igyekszik, de beadásait a védők elhalásszák a puha pesti csatárok elől. Sárosi tiszta helyzetben kapja a labdát, de ahelyett, hogy kapura törne, testeselen tör a fejét. Szaniszló szereli. A Fradi támadások legfeljebb sarokrugásokat eredményeznek. Kovács és Bodola pompás üsszjátékkal közelítik meg a kaput, de Bodola lövésébe Svajba belelép. A 30. percben beállítják a végeredményt, Juhász előre ad, Bodola nem éri el, de ott van Dobai, aki még be is igazítja és süvítő bombája védhetetlen (6:2). Gyönyörű felsősarkos lövés volt. Rövid ideig ismét a Ferencváros támad. Ujabb lövését sarokra üti Hevesi.

A 38. percben újabb gölt ér el Sárvári, de a játékvédző les címén nem adja meg. Erdélyi támadásokkal fejeződik be a mérkőzés.

kapus az egyik góiban benne volt. A hátvédék közül Domján volt a biztosabb, Deményi megbízható, de nem jobbfedezet, Juhász végig bírta az iramot. Szaniszló II. az első félidőben bizonytalankodott, de azután mindet helyre hozott. Emellett még volt ideje támadásra is. A csatársor legaktívabb tagja Kovács volt. Ilyen kitünő formában több

Ne kíséreltezzon!

Cserépkályhát kizárólag a bevált Hardtmuth rendszer szerint rakassa át, mellyel Legújabb stílusú és színű chamotte kályhák, kandallók nagy választékban! Szerelés - Atrakás - Javitás

50%^o famegtakarítást ér el. Kizárólag

Telefon 17-76

„Bafisc” KERAMIK

Cserépkályha lerakat. — Színház mögött
Figusch Jozsef keramikus mernök
Szilágyi Dezső-u. 3.

Divatos nőcipők nagy választékban

P. 16.50 P. 17.20 P. 20.—

pompás formák, elsőrangú minőség

REICHARD cipőáruház

Nagyvárad, Rákóczi-ut 4.

mint három éve nem láttuk. A támadások előkészítésében ő volt a fő irányító s emellett még állandóan segített hátul is. Lukács gyors és jól lö, de nem gondolkozik. Bodolát nagyon fogták. Ez áll Sárvári is. Egy-egy remek kitérésükkel és jövésikkel azonban bebizonyították, hogy a legvesélyesebb magyar csatárok közé tartoznak. Dobaitól többet vártunk, de így is csinált néhány igen szép dolgot.

A Ferencváros nagyon megérezte Sárosi III. és Kiszely hiányát. Ez menti valamennyire a féltucatós vereséget. Pálincás a gólokról nem tehet. A védelem, amely a híres három háttvédes rendszerben játszott, igen gyengén állt a lábán. Mezőnyben gyönyörű dolgokat csináltak, de a labda művészkedés közben elfelejtik, hogy a főcél a góllövés. A csatársor és egyben a csapat legjobbja Sárosi volt, de a lövésekkel adós maradt.

Végző megállapításban: Erdély válogatottja saját rendszerével verte meg a Fradit. Sokkal jobban és rugalmasabban játszották a három háttvédes rendszert, mint a budapesti csapat, amely erre van begyakorolva.

Fogadalmótétel, térszene, lámpás felvonulás és ünnepi vacsora.

Mérfőzés után a ref. kollégiumban ünnepélyes fogadalmótétel volt. (Holnap számunkban erről is részletesen írunk.) Este 6 órakor a szolnoki levente zenekar ténzenét adott a Mátyás-szobornál, majd 7 órakor zenés-lámpás felvonulást rendeztek a városban.

Este 8 órakor a szövetség bankettet adott a vendégek tiszteletére. A pohárköszöntők során Pluhár István, dr Somodi András, Mattyó, Gálffy András, dr Deutschek és dr Gidófalvy Pál szóaltak fel.

Este 10 óras gyorssal a Ferencváros, valamint az MLSz és a nagyváradai küldöttség tagjai egy bensőséges és feledhetetlenül szép erdélyi nap emlékével gazdagabban elutaztak Kolozsvárról.

Ballay Sándor.

Ujpest is leadott egy pontot

Budapestről jelentik: Az NB. első osztályában érdekes fordulót bonyolítottak le. A diósgyőriek már 4:1-re vezettek az Ujpest ellen s végül is nehezen egyenlítették a lila-fehérek, akárcsak a mult hét csütörtökén a Fradi a BSZKRT ellen.

A forduló részletes eredményei a következők: **DiMAVAG—Ujpest 4:4 (3:1).** Góllövők: Fazekas (2) és Fűrér (2), illetve Berzi, Ádám (2) és Zsengellér. Az Ujpest is megpróbálta az angol rendezert — kevés sikerrel.

Kispest—Gamma 5:3 (3:2).

Szeged—Sal. BTC 0:0.

Tokod—Elektromos 2:1 (0:0).

Szolnok—Törökvis 3:1 (2:1).

WMFC—Haladás 5:0 (0:0).

Menekültek—Elektromos 4:4. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután 2 órakor játszották le a menekült népkönyha javára rendezett mérkőzést. Szép játék után igazságos döntetlennel zárult a találkozó. Az aradiakból összeállított menekült csapat góljait Adelman, Reinhardt (2) és Fried szerezte.

Felhívjuk az összes volt nagyváradai keresztény futball-bírókat, hogy kedden este 9 órakor az Astoria-kávélház terraszán megjelenni szíveskedjenek. Az új bírótanfolyamra is lehet jelentkezni. Balogh János.

Uj országos kalapácsvetőkord. Kolozsvárról jelentik: A vasárnap délelőtti atlétikai versenyen Biró György (KAC) 48.85 m-es dobással új magyar kalapácsvető csueseredményt ért el. Biró tartotta a román rekordot is 50.20 méterrel.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

BELVÁROSI: A NŐK ORVOSA.

DORIAN: AZ ARANYEMBER.

APOLLO: JÁNOS VITÉZ.

A Magyar Philips Művek RT szerepe a kereskedelemben

1925-ben alakult meg a Philips Rádió és Villamosági R.-T., amely mint a hollandi Philips vállalat leányvállalata először hozott ki a magyar piacra hálózati rádiókészülékeket. Ezzel a technikai újítással új és eddig ismeretlen utat nyitott Magyarországon a rádiókereskedelemben. Az akkori idők technikai csúcsteljesítménye, a Philips világcéget megalapozó minőséget jelentő hálózati Philips rádiók egy csapásra meghódították a magyar közönséget.

A Philips név nemsokára az egész országban közzismertté lett, mert agilis vezetősége széleskörű szervező munkájával lehetővé tette, hogy a legkisebb falu lakosai is megismerkedhessenek az újszerű rádióval. Ennek következtében a rádió fogalma az egész országban egybeforrott a Philips névvel és a rádióelőfizetők száma feltűnő gyarapodást mutatott. Ehhez nagyban hozzájárult az a körülmény is, hogy Philips az addig ismeretlen rádió-részletfizetési kedvezményt biztosította a vásárlóközönségnek.

1932. évben Philips megteremtette a rádiókészülék hazai gyártását, majd később üzembe helyezte a magyar Philips rádiógyárat. Az 1938-as Nemzetközi Vásáron pedig bemutatta a magyar közönségnek a Philips távolbalató készüléket, adó- és vevőállomásokkal együtt. Nemcsak a rádiókészülékek gyártása terén

vannak Philipsnek Magyarországon érdemei, hanem a rádiócsövek gyártása terén is, amennyiben az 1925-ben létesült Vatea rádió és vill.r.-t. is a Philips érdekkötletébe vonták és azóta a Philips laboratóriumában világszerte szerzett gazdag tapasztalatokat is módjában állott gyártmányaihoz értékesíteni.

A Vatea rádió és vill. rt. a rádióvevőcsövek kivül adócsövek gyártásában is a technika csúcsteljesítményét nyújtotta, melynek legjobb bizonyítéka, hogy a magyar királyi posta összes rádióállomásai honi gyártmányu Philips adócsövekkel vannak ellátva a legkisebb típusú a legnagyobb, 300 KW-os típusokig.

1939 elején a két vállalat a régi vezetés mellett Magyar Philips Művek R.-T. cég néven fuzionált és remélhető, hogy a magyar rádióipar és kereskedelem fejlődésében továbbra is jelentős és mindinkább fokozódó szerepet fog betölteni.

Belvárosi Mozdószínház

A szezon legszebb magyar művész filmje!

Semmelweis

Az anyák orvosa

Főszerepben Uray Tivadár, Simor Erzsi, és Somlay Arthur

MOZI

„Anyák orvosa“

A legnagyobb magyar orvos életfilmje

Semmelweis Ignác Fülöp életét és korszakalkotó felfedezését mutatja be a Belvárosi Mozdó. A legnagyobb magyar költők és regényírók megfilmesített művei mellett mindenkinek meg kellene néznie ezt a filmet, a legnagyobb magyar orvos életének küzdelmeit.

Semmelweis 1818-ban született. 26 éves korában került szülészeti osztályra. Az 1840-es évek vidám, gondtalan diákévei után megragadta a fiatal orvos érdeklődését a pusztító kór: a gyermekági láz, mely fiatal anyák százait ragadta el. Abban az időben, Lister, Pasteur, Koch felfedezései előtt, még ismeretlen volt a bacillusok öjdöklő serege, mint a járványok kórokozói. Semmelweis évekig töprengött, nem hagyta nyugodni a nagy kérdés: mi lehet az oka, hogy anyai fiatal anya esik e pusztító betegség áldozatául?

Ma különösen aktuális ez a kérdés. A hábképzőintézet, a zöldkeresztes egészségvédelmi intézet pályázatát hirdeti, hogy új munkaerőkkel gyarapítsa a modern orvostudomány büszkeségét, a megelőző közegészségügyi szolgálatot. Nemrég általánosították a gyermekvédelmet. A közegészségügyi igazgatás mindent megtesz, hogy a szülészeti pályára lehetőleg középiskolát végzett, művelt nők kerüljenek. A zöldkeresztes nővérek hivatása, azt hisszük magasabbrendű közérdekű szolgálata népünknek, mint bármelyik más női pálya. Nézzék meg mentől többen a filmet, talán kedvet kapnak arra a szép feladatra, hogy népünk egészségét és növekedését szolgálják. A körömlakkos s tintafoltos ujjak pályáin mellett lesznek bizonyítva sokan, akik vállalkoznak arra, hogy munkájukkal az anyát és gyermekét és ezen keresztül az egész magyar fajt szolgálják.

De nézzük meg az anyavédelem hőskorát, Semmelweis száz év előtti küzdelmét a tudatlansággal. Ismerjük meg egy áldozattal és munkával teli életet, melynek gyümölcseit kortársai fel sem tudták fogni.

Az akkori szaktudósok különböző elméletekkel vigasztalták magukat és a gyermekági láz tovább pusztított. Semmelweis figyelte és dolgozott. Rájött, hogy a vérmérgezés pusztítja az anyákat. Majd egy tragikus véletlen folytán az egyik kollégája boncolásnál megsérült és rájött, hogy a gyermekágiyas asszonyok ugyanolyan korban pusztulnak el, mint a boncolási fertőzésnél fellépő korban.

Volt idő, mikor osztályán a nők 50 százaléka halt meg gyermekági lázban, miután Semmelweis rájött, hogy hullárról és gennyes betegségekről fertőződnek a szülők, bevezette a kloroldathatban történő kézmosást. Erre a halálozás 5 százalékra csökkent. A kórokozó baktériumokat még nem ismerték. Semmelweis még nem tudta kimutatni a kórokozót, de felfedezésével a szülők százait mentette meg. Bécsben mégsem maradt meg. Nagy emberek elbukását a sorsal vívott küzdelmükben mindig az okozta, hogy nem alkudtak meg a megszokott kényelmes renddel, hanem kiemelkedtek belőle kortársaik fölé. Aki kimagaslik embertársai közül, az engesztelhetetlen ellenségeket szerez. Hiába volt Semmelweis eredménye. Látták-e a kórokozót, kérdezték kortársai? Ma minden közepes mikroszkop mutatja, de akkor nem hitték neki. Elhagyta Bécsét, hazajött.

Nem csak a felfedező érdeme, hanem a magyar orvostudományé is, hogy elismerték munkásságát és eredményeit és kinevezték a Rókus kórház szülészeti osztályára. A bécsieket sohasem tudta meggyőzni. Míg Pesten osztályán alig fordult elő a gyermekági láz, Bécsben és a nyugati klinikákon tovább pusztított. Semmelweist „pesti bolondnak“ nevezték. Husz évvel felfedezése után jött rá Lister angol sebész, hogy a sebek fertőzését (gennyesedését) is meg lehet előzni alapos kézmosással. Csak később Robert Koch fedezte fel, hogy tényleg bacillusok, mint kórokozók szerepelhetnek, akár csak a lépfene és a tuberkulózis esetében. Ezt már Semmelweis nem érte meg. Semmelweis munkássága megszámlálhatatlan anyát mentett meg az életnek és így méltán emlegeti őt a tudomány az emberiség legnagyobb jótéveői között.

Dr Simkó György

BITTENBINDER

műasztalos

Elvállal épület-, butor és üzleti portál készítést.

Nagyvárad
Vámház-utca 23/c.

Emlékezzünk...

1916. október 15. Király Gábor volt kecskeméti 38. gyalogezredbeli törzsrörmester, ezen a napon a magyar-bukovinai határon fekvő Kirlibaba körül vívott harcok alatt azáltal tüntette ki magát, hogy akkor, amidőn a század tisztjei már mind harc képtelenné váltak, a század zömének élére állt és kiváló személyes példájával lelkesítve, oly elszántsággal és lendülettel támadott, hogy az orosz lövészárkot rövidesen el is foglalta, ott számos foglyot ejtett és a menekülő oroszokat még üldözőbe is vette.

E helyes vitéz és kezdeményező magatartásának jutalmául az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

SZINHÁZ

Villám-interjú Dayka Margittal, aki kilenc este fog vendégszerepelni Nagyváradon

Egy délután teljesen ingyen a nagyváradai diákoknak játszik

Budapest. Pasaréti út. A hatalmas kék autóbussz zúgva robogott ideig. Itt van a végállomása a Pasaréti-úton, a Hunnia filmgyár előtt, ahol sok-sok magyar filmkarrier talált meg már kiinduló állomását. Itt filmezik most

Dayka Margit is, a Nemzeti Színház nagyváradai származású művésznője, aki sok-sok nagyszerű alakításával már is beírta nevét a magyar színészet történetének aranykönyvébe. A film forgatásának rövid szünetében volt alkalomunk rövid beszélgetést folytatni Dayka Margittal, aki Nagyvárad visszatérését az anyaországhoz kilenc este nagyváradai vendégszerepléssel akarja megünnepelni. Már tárgyalásokat is kezdett a váradai színház igazgatóságával s ezek szerint Bibó Lajos „Eszter” című darabjában, a „Válók”-ban, a „János vitéz”-ben és Tolsztoj „Feltámadása”-ban lépne föl, egy délután pedig teljesen ingyen a váradai diákság részére. Kikötötte Dayka Margit, hogy vendégszereplés alatt a helyi arakat jelemelni nem szabad, mert tudja, hogy a váradai magyarság szegény és ő mindenkinek játszani akar, nemcsak a gazdagoknak.

Bizonyos, hogy a váradai színházi közönség épp olyan nagy örömmel várja Dayka Margit fellépését, — mint amilyen boldogan készül ő azokra.

A színházi iroda közleményei:

— Péntek estétől minden este, vasárnap délután 5 és este 9 órakor is, az utolsó tíz év legnagyobb operettszerepe, Budapesten eddig több mint 300 előadás: Sárgarigófészek, operett 3 felvonásban, 6 képből. Irta és zenéjét szerezte: Erdélyi Mihály. Rendező: Felhő Ervin. Vezényel: Szathmáry Endre. Teljesen új díszletek. Ragyogó toalettek. A legnagyobb színpadi siker. Az operett eseményeszerű képei és jelenetei: 1. Kolozsvári Hátszongárd. 2. Strandélet Nápolyban. 3. Az Esplanade szálloda. 4. Stramli muzsika Budán. 5. Tetőterasz a Nilus partján. 6. Szenzáció szteptáncok. 7. Sárgarigók a fészekben. 8. Oz meseváros (paródia). 9. Ejje! a városligetben. 10. Hazádnak rendületlenül... (allegória.)

Heti műsor:

Péntek este 8 órakor: Sárgarigófészek. Irta és zenéjét szerezte: Erdélyi Mihály. Az utolsó tíz év legnagyobb operett színgere. Teljesen új díszletek. Rendező: Felhő Ervin, vezényel: Szathmáry Endre.

Szombat délután 5 órakor: Tokaji aszu. Első olcsó helyi előadása.
Szombat este 9 órakor: Sárgarigófészek.
Vasárnap délután 5 órakor: Sárgarigófészek.
Vasárnap este 9 órakor: Sárgarigófészek.
Hétfő este 8 órakor: Sárgarigófészek.
Kedd este 8 órakor: Sárgarigófészek.

— Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztáránál délelőtt 10-11-ig és délután 4-6-ig.

Pályázati hirdetés

A csomaközi (Szilágyi vm.) római katolikus egyházközségi malomgépész (motorkezelői) állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: 1. Bruttó jövedelem 6%-a. 2. Lakás melléképületekkel, házikerttel. 3. Kettő q olajpogácsa és 10 liter olaj.

Pályázati határidő: 1940. okt. 20.
Pályázatok a csomaközi rk. plébániahivatalhoz küldendők.

Arcárhirdetések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Allást keres

Könnyebb

házi munkát, szerény díjazásért vállalom. — Nagyvárad, Erzsébet-u. S. Németi Vilma.

Keresztény sofőr,

Bukarestből menekült, állást keres. Nagyvárad, Erzsébet kiralyne u. 22.

Főzőnőnek,

házvezetőnőnek ajánlok Burikné, Nagyvárad, Damjanich-u. 30. szám.

Lakás

Kiadó

2 sz. bsz. előszobás lakás november 1-re. — Nagyvárad, Bem-u. 13.

2 szobás

fürdőszobás, komplett, parkettás, új lakások 22.000 lei évi bérért kiadó Körös-utcán. Felvilágosítással szolgál dr. Sebestyén ügyvéd, Nagyvárad, Szaniszló-utca 18. szám.

2x3 szobás

utcai modern lakás, egyszoba fürdőszobás garzon lakás kiadó. Fr. deklódn: Nagyvárad, Csengery-u. 2.

Kiadó

egyszobás konyhas és bároszobás komplet lakás, Pável-utca 17. alatt és hároszobás komplet magánház a nagyalomás közelében. Értekezni dr. Bozsódi ügyvédnél, Nagyvárad, Pável-utca 17.

Adás-vétel

Kicsi,

használt konyhaméreg megvételre kerestetik. Cimeket ármegejelöléssel „Mérleg” jellegű a Rudolf Mosse hirdetőirodába, — Nagyvárad, Rákóczi-ut 13.

Városi bunda,

pézsma hát béléssel és vidragallérral, egy báránybéléses, oppsimgollérral, használt, sürgösen eladó. Megtekinthetők Párizsi szörmezalon, Heiman udvar.

Különléle

JÓMENETELŰ

II. oszt. vendéglő, családi okok miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban.

Olcsó kölcsönök

házakra, földekre azonnal kaphatók hosszabb lejáratra. — Ingatlanokat eladásra közvetítünk. — Társulásokat, üzletátvételeket stb. eredményesen eszervezzük. Dr. Klein ingatlan és Hitelei-iroda, Nagyvárad, Szalárdi-u. 20.

Női kosztümök

és kabátok készülnek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legújabb szabás! Szép munka!

A Heyman

kapu alatt nyíltot ur és női fodrászatunkat pedikűrrel is kibővítettük. A pedikürt áll. okl. fürdőmester végzi. Borrály nincs. Szilágyi és Szabó.

Szegedi Mihályné

keresi férjét, Szegedi Mihályt, aki Aradrol eltűnt. Aki tud róla, értesítse feleségét. — Nagyvárad, Huszar-utca 15. Bessenyei Istvánnál.

Mindenféle

kézimunkát vállal szegény, keresztény, magyar nő. Várady Mária. Nagyvárad, Hodossy Miklós-u. 25.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:

Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc

a Szent László-nyomdát igazgatója